

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

**2013
12**

Redakcja
Jacek Gudowski
Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca
Robert Bełczański, Radosław Nowaczewski
Maciej Plaskacz, Małgorzata Sekuła-Leleno
Arkadiusz Turczyn, Stanisław J. Zabłocki

przy udziale

LexisNexis Polska Sp. z o.o.

Ochota Office Park 1, Al. Jerozolimskie 181, 02-222 Warszawa,
tel. 22 572 95 00, faks 22 572 95 68
Infolinia: 22 572 99 99
www.lexisnexis.pl.; e-mail:biuro@lexisnexis.pl
Księgarnia Internetowa dostępna ze strony www.lexisnexis.pl

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 3 lipca 2013 r., III Ca 142/13, zagadnienia prawnego:

„Czy na podstawie art. 222 § 2 k.c. wspólnota mieszkaniowa może domagać się od najemcy niewydzielonego lokalu mieszkalnego zaniechania naruszenia prawa własności polegającego na naruszeniu wyglądu elewacji budynku poprzez przywrócenie kształtu i rozmiaru otworów okiennych do stanu poprzedniego?”

podjął uchwałę:

Wspólnota mieszkaniowa może żądać od najemcy niewydzielonego lokalu mieszkalnego przywrócenia do stanu poprzedniego kształtu i rozmiaru otworów okiennych w budynku położonym na nieruchomości wspólnej.

(uchwała z dnia 21 listopada 2013 r., III CZP 65/13, J. Górowski, M. Kocon, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 27 maja 2013 r., VI Ga 43/13, zagadnienia prawnego:

„Czy wytoczenie powództwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym zakończonym następnie umorzeniem tego postępowania na

podstawie art. 505³⁷ § 1 zdanie drugie k.p.c. przerywa bieg terminu przedawnienia?”
podjął uchwałę:

Wytoczenie powództwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym zakończonym umorzeniem postępowania na podstawie art. 505³⁷ § 1 k.p.c. przerywa bieg terminu przedawnienia.

(uchwała z dnia 21 listopada 2013 r., III CZP 66/13, J. Górowski,
M. Kocon, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 19 lipca 2013 r., I ACz 993/13, zagadnienia prawnego:

„Czy zachodzi powaga rzeczy osądzonej w sprawie o dochodzone od zakładu ubezpieczeń odszkodowanie w związku z wypadkiem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w sytuacji, gdy prawomocnym wyrokiem roszczenia te zostały oddalone z uwagi na brak legitymacji biernej, wynikający z niedopuszczalności w uprzednim stanie prawnym możliwości dochodzenia roszczeń bezpośrednio od ubezpieczyciela?”
podjął uchwałę:

O powadze rzeczy osądzonej decyduje, poza identycznością stron oraz przedmiotu rozstrzygnięcia, także tożsamość podstawy sporu.

(uchwała z dnia 21 listopada 2013 r., III CZP 67/13, J. Górowski,
M. Kocon, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 25 lipca 2013 r., I Ca 244/13, zagadnienia prawnego:

„Czy przerywa bieg zasiedzenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 w związku z art. 175 k.c. nabycie własności poprzez czynność

sprzedaży na licytacji w postępowaniu egzekucyjnym, w trybie art. 999 § 1 k.p.c. i wydanie nieruchomości nabywcy przez dłużnika egzekwowanego?”
podjął uchwałę:

Bieg terminu zasiedzenia nieruchomości, w stosunku do której wszczęta została egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych, przerywa zajęcie w egzekucji z nieruchomości.

(uchwała z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 69/13, B. Ustjanicz,
D. Dończyk, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 4 lipca 2013 r., II Ca 1408/12, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle normy prawnej zawartej w art. 120 § 1 k.c. termin przedawnienia roszczenia o zapłatę odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 k.c.) rozpoczyna swój bieg od dnia wykonania zobowiązania czy też od dnia zaistnienia szkody albo od dnia dowiedzenia się wierzyciela o szkodzie?”
podjął uchwałę:

Termin przedawnienia roszczenia o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 k.c.) rozpoczyna bieg od dnia wystąpienia szkody pozostającej w związku przyczynowym z tym zdarzeniem (art. 120 § 1 k.c.).

(uchwała z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 72/13, B. Ustjanicz,
D. Dończyk, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 4 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 405/13, zagadnienia prawnego:

„Czy do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i samo powstanie szkody miało miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r., a postępowanie sądowe wszczęte zostało po dniu 1 stycznia 2012 r., zastosowanie mają – z uwagi na treść art. 222 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 163 poz. 981) – przepisy tej ustawy, która weszła w życie 1 stycznia 2012 r., czy też przepisy ustawy z dnia 4.02.1994 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228 poz. 1947 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

Do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.).

(uchwała z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 75/13, B. Ustjanicz, D. Dończyk, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 25 lipca 2013 r., IV Ca 446/13, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) oraz art. 361 k.c. podlega kompensacji w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych poniesiony przez poszkodowanego koszt wynajmu pojazdu zastępczego za okres przypadający od dnia następnego po dniu wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela i do dnia nabycia innego pojazdu mechanicznego w miejsce uszkodzonego, gdy wymienione odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego

szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, gdyż naprawa pojazdu okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita)?”

podjął uchwałę:

Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego, jeżeli odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita).

(uchwała z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 76/13, B. Ustjanicz, D. Dończyk, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2013 r., II Ca 216/13, zagadnienia prawnego:

„Czy do zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia pod wpływem błędu oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku niezbędne jest złożenie stosownego oświadczenia (o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza czy odrzuceniu spadku) w formie wymaganej przez art. 1018 § 3 k.c., czy wystarczające jest złożenie w terminie przewidzianym w art. 1019 § 1 k.c. w zw. z art. 88 § 2 k.c. oświadczenia w formie pisemnej przed sądem we wniosku o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia; jeśli nie, czy możliwe jest późniejsze złożenie w toku postępowania przedmiotowego oświadczenia we właściwej formie?”

podjął uchwałę:

1. Do zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia pod wpływem błędu oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku niezbędne jest złożenie oświadczenia o przyjęciu spadku wprost lub z dobrodziejstwem inwentarza albo o odrzuceniu spadku w formie wymaganej przez art. 1018 § 3 k.c.

2. Oświadczenie w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku może być złożone w toku postępowania o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku, a jego skuteczność zależy od zachowania terminu określonego w art. 1019 § 1 w związku z art. 88 § 2 k.c.

(uchwała z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 77/13, B. Ustjanicz, D. Dończyk, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2013 r., I ACA 1254/12, zagadnienia prawnego:

„Czy przeniesienie przed zwrotem rzeczy przez właściciela budynku stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności na osobę trzecią wierzytelności o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy sprzeciwia się właściwości zobowiązania w rozumieniu art. 509 § 1 k.c.?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, B. Ustjanicz, D. Dończyk, M. Romańska)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 90/13

„Czy pięciodniowy termin z art. 182 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.) na wniesienie odwołania od czynności zamawiającego zostaje przerwany w dniu złożenia przesyłki z odwołaniem w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, czy w dniu dostarczenia tej przesyłki do siedziby Krajowej Izby Odwoławczej w Warszawie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 14 października 2013 r., VII Ca 651/13, T. Szkudlarek, U. Fijałkowska, B. Lubner)

Przedstawiając zagadnienie Sąd Okręgowy wskazał, że obecnie obowiązujący art. 180 ust. 4 Prawa zamówień publicznych, w przeciwieństwie do dawniej obowiązującego art. 184 ust. 2 Prawa zamówień publicznych, nie przewiduje, aby złożenie odwołania w placówce pocztowej operatora publicznego było równoznaczne z jego wniesieniem do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Wydaje się więc, że wniesienie odwołania w taki sposób następuje dopiero w chwili jego doręczenia Prezesowi. Potwierdza to art. 198b ust. 2 Prawa zamówień publicznych, który odnośnie do skargi łączy skutek jej wniesienia ze złożeniem w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu Prawa pocztowego. W przypadku odwołania nowelizacja Prawa zamówień publicznych miała na celu przyspieszenie postępowania. Konsekwencją

tego może być jednak sprzeczne z art. 77 ust. 2 i art. 176 ust. 1 Konstytucji ograniczenie drogi sądowej do dochodzenia naruszonych praw odwołującego.

R.B.

*

III CZP 95/13

„1. Czy do zapisu windykacyjnego uczynionego w testamencie sporządzonym przed dniem 23 października 2011 r. stosuje się przepis art. LI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 – przepisy wprowadzające Kodeks cywilny w sytuacji, gdy spadek otworzył się po powyższej dacie;

2. czy uczestnika postępowania, który brał udział w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu dotyczą ograniczenia, o których mowa w treści art. 679 § 1 k.p.c. w zw. z art. 679 § 4 k.p.c. w złożeniu wniosku o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku w przypadku pominięcia przez sąd w tymże postępowaniu oceny ważności zawartego w testamencie zapisu windykacyjnego;

w przypadku zaś pozytywnej odpowiedzi na pytanie drugie:

3. czy taki uczestnik postępowania może złożyć nieograniczony żadnymi warunkami wniosek o stwierdzenie nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego w przypadku istnienia wcześniej wydane-go postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, w którym ta kwestia nie została oceniona?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 27 maja 2013 r., II Ca 227/13, W. Wójcik, P. Gruszczyńska-Michurska, I. Cieślińska)

W ocenie Sądu Okręgowego, nie przewidziano odrębnego postępowania o stwierdzenie nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego, a w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku sąd ma obowiązek z urzędu rozważyć, czy treść testamentu stanowi o powołaniu do spadku, czy zawiera zapis windykacyjny. Problem pojawia się jednak wtedy, gdy orzeczenie sądu nie zawiera ani pozytywne, ani negatyw-

nego rozstrzygnięcia co do zapisu windykacyjnego. W obecnym stanie prawnym brakuje regulacji pozwalającej na uzupełnienie prawomocnego postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, zwłaszcza że postępowanie przewidziane w art. 679 k.p.c. nie służy usuwaniu skutków bezczynności lub błędów sądu ani uczestników postępowania.

Niezależnie od tego problematyczny jest brak przepisów intertemporalnych odnoszących się do art. 981¹ i nast. k.c. Jeśli testament zawierający zapis windykacyjny sporządzony został przed dniem wejścia w życie tych przepisów, a spadek otworzył się po dniu ich wejścia w życie, skuteczność zapisu może być oceniana według stanu z chwili sporządzania testamentu, gdy przepisy regulujące zapis windykacyjny jeszcze nie obowiązywały.

R.B.

*

III CZP 94/13

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład Sądu Rejonowego w Świnoujściu VI Zamiejskowy Wydział Cywilny z siedzibą w Kamieniu Pomorskim wydający orzeczenie z dnia 17 stycznia 2013 roku w sprawie VI C 67/13, w którym orzekł Sędzia przeniesiony w trybie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych, w sytuacji gdy decyzję podpisał Podsekretarz Stanu z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 października 2013 r., II Ca 226/13, II Cz 349/13, M. Grzesik, S. Krajewski, K. Longa)

U podłoża sformułowanego pytania prawnego leży zagadnienie, czy przy podejmowaniu decyzji na podstawie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 Pr.u.s.p. o przeniesieniu na inne miejsce służbowe sędziego sądu powszechnego, która może być wydawana bez konieczności zasięgnięcia zgody sędziego, istnieje możliwość zastępstwa Ministra Sprawiedliwości, a dalej, czy Minister Sprawiedliwości jest obowiązany do jej wydania osobiście, czy też może być ona wydana na zasadach

przewidzianych w art. 37 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów przez sekretarza bądź podsekretarza stanu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, poważne wątpliwości interpretacyjne dotyczące wymienionych przepisów pojawiły się w chwili opublikowania uzasadnienia uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13, w której wyrażono pogląd, iż decyzja o przeniesieniu na inne miejsce służbowe podjęta przez inną osobę, także „z upoważnienia” Ministra Sprawiedliwości, jest wadliwa (bezprawna), a sędzia, którego ona dotyczy, nie może wykonywać władzy jurysdykcyjnej w sądzie (na obszarze jurysdykcyjnym), do którego został „przeniesiony”; skład orzekający z jego udziałem jest zatem sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. U podstaw takiego wniosku leży pogląd, iż przewidziane w art. 75 § 3 Pr.u.s.p. uprawnienie Ministra Sprawiedliwości nie należy do zakresu władzy wykonawczej i nie jest decyzją administracyjną, nie mają więc do niego zastosowania art. 37 ust. 1 i ust. 5 u.R.M., ani przepisy ustawy o działach administracji rządowej, gdyż dotyczą one tylko działań ministrów jako organów administracji publicznej w sprawowaniu władzy wykonawczej. Przepisy te nie mogą mieć zatem zastosowania do omawianej kompetencji Ministra Sprawiedliwości, należącej ściśle do zakresu władzy sądowniczej; w takich przypadkach Minister Sprawiedliwości działa nie jako organ administracji publicznej, lecz występuje w roli organu władzy publicznej, w której – zgodnie z art. 36 u.R.M. – zastąpić go może jedynie Prezes Rady Ministrów lub inny wskazany przez niego członek Rady Ministrów i tylko wtedy, gdy stanowisko Ministra Sprawiedliwości nie zostało obsadzone lub w razie czasowej niezdolności Ministra do wykonywania obowiązków.

Uchwała pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., BSA-4110-5/07, dotyczyła natomiast analizy uprawnień Ministra Sprawiedliwości do delegowania sędziego do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie na podstawie art. 77 § 1 Pr.u.s.p.; wyrażono w niej pogląd, iż takie uprawnienie może być wykonywane przez sekretarza stanu lub podsekretarza stanu w zastępstwie (art. 37 ust. 1 u.R.M.) albo z upoważnienia ministra sprawiedliwości (art. 37 ust. 5 u.R.M.). U podstaw takiego poglądu leżała teza, że czasowe wskazanie sędziemu – za jego zgodą – innego miejsca służbowego

(delegacja) nie może nasuwać zastrzeżenia z punktu widzenia konstytucyjnej zasady prawa obywatela do sądu właściwego, niezależnego, bezstronnego, niezawisłego (art. 45 ust. 1 Konstytucji), gdyż „zmiana statusu sędziego (delegowanie do innego sądu) nie jest w istocie skutkiem rozstrzygającego stanowiska Ministra Sprawiedliwości, lecz (...) wynika ze swobodnej decyzji sędziego”. W uchwale tej podkreślono również, że działający na podstawie art. 37 ust. 1 u.R.M. minister wykonuje swoje zadania przy pomocy sekretarza bądź podsekretarza stanu, którzy nie dysponują żadnym zakresem swobody w podejmowaniu decyzji, według zasady biurowości i monokratyzmu naczelnego organu administracji rządowej, albo też na podstawie art. 37 ust. 5 u.R.M. może upoważnić te osoby do podejmowania decyzji kadrowych określonych w u.s.p.

W ocenie Sądu Okręgowego warto podkreślić jest i to, że Sąd Najwyższy w pełnym składzie nie potraktował decyzji w przedmiocie delegacji jako decyzji w rozumieniu prawa administracyjnego z tego względu, iż „kreatorem” zmiany miejsca służbowego był sam sędzia. Podkreślenia także wymaga, że liczba zdań odrębnych, a także ich uzasadnienia powinny także stanowić podstawę pogłębionej analizy kompetencji Ministra Sprawiedliwości, a w szczególności podsekretarza stanu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, instytucja delegowania sędziego za jego zgodą różni się od instytucji przeniesienia na inne miejsce służbowe i tym samym pojawia się wątpliwość co do związania innych składów Sądu Najwyższego uchwałą pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r. Pomiedzy instytucją delegowania sędziego a instytucją przeniesienia na inne miejsce służbowe może istnieć łącznik w postaci normy kompetencyjnej, wynikającej z treści art. 37 ust. 1 i 5 u.R.M, która w ocenie Sądu Najwyższego zawartej w uchwale pełnego składu z dnia 14 listopada 2007 r. pozwala Ministrowi Sprawiedliwości na posługiwanie się osobami pełniącymi funkcje sekretarza bądź podsekretarza stanu do podpisywania decyzji o delegowaniu sędziego za jego zgodą. Jednakże inne zapatrywanie zdaje się wynikać z uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2013 r., które z przyczyn konstytucyjnych odmawia zastosowania do decyzji o przeniesieniu sędziego normy wynikającej z art. 37 ust. 1 i 5 u.R.M.

Z kolei w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., III KK 280/13, wskazano, że to, iż w składzie orzekającym zasiadał sędzia, którego decyzji o przeniesieniu do innego sądu nie podpisał osobiście minister sprawiedliwości, nie stanowi podstawy uchylecia wyroku i nie jest bezwzględna przesłanką odwoławczą (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.). Sąd Najwyższy nie podzielił zatem kierunku wykładni przyjętej w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13.

Zdaniem Sądu Okręgowego przywołane orzeczenia Sądu Najwyższego świadczą o rozbieżności poglądów co do charakteru uprawnień Ministra Sprawiedliwości do podejmowania decyzji wydanej w oparciu o przepisy art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 Pr.u.s.p. o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe. Kwestie te nie zostały dostatecznie wyjaśnione ani w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, ani w doktrynie, a budzą poważne wątpliwości interpretacyjne sięgające fundamentów, na których opiera się wymiar sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej.

S.J.Z.

*

Podobny problem prawny z analogicznym uzasadnieniem został przedstawiony w następujących zagadnieniach prawnych, które wpłynęły w listopadzie:

III CZP 91/13

„Czy udział w składzie orzekającym w postępowaniu cywilnym sędziego, którego przeniesienie na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2013 r., nr 427) nie zostało dokonane osobiście przez Ministra Sprawiedliwości, oznacza nieważność postępowania z mocy art. 379 pkt 4 k.p.c.,

w przypadku odpowiedzi twierdzącej, od kiedy wykładnia powyższa ma zastosowanie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego Gorzowie Wielkopolskim z dnia 18 października 2013 r., V Ca 426/13, D. Soroka, R. Bogusz, T. Korzeń)

III CZP 92/13

„Czy w przypadku uchylecia orzeczenia Sądu Rejonowego w Olsztynie XI Wydział Zamiejscowy z siedzibą w Nidzicy z powodu nieważności określonej w art. 379 pkt 4 k.p.c., możliwym jest przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie, jeżeli wszyscy sędziowie orzekający w Wydziale Zamiejscowym z siedzibą w Nidzicy otrzymali decyzje o przeniesieniu na inne miejsce służbowe podpisane przez podsekretarza stanu, a sędziowie orzekający w Sądzie Rejonowym w Olsztynie powołani do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego mają wyznaczone jako miejsce służbowe pełnienia funkcji Sąd Rejonowy z siedzibą w Olsztynie, a nie Wydział Zamiejscowy z siedzibą w Nidzicy?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 17 października 2013 r., IX Ca 488/13, A. Żegarska, J. Strumiłło, M. Wieczorkiewicz)

*

III CZP 93/13

„Czy skład sądu, w którym orzekał sędzia przeniesiony na inne stanowisko służbowe na podstawie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.), w sytuacji, gdy decyzję o jego przeniesieniu podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości działający z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości, jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 29 października 2013 r., IV Ca 382/13, E. Mierzejewska, M. Maziarek-Kaźmierska, J. Kaczmarek-Kęsik)

*

III CZP 96/13

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład Sądu Rejonowego Szczecin–Centrum w Szczecinie wydający orzeczenie z dnia

25 września 2012 r. w sprawie I C 446/12, w którym orzekł sędzia przeniesiony w trybie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w sytuacji gdy decyzję podpisał podsekretarz stanu z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 listopada 2013 r., II Ca 130/13, I. Siuta, W. Buczek-Markowska, K. Longa)

*

III CZP 97/13

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie wydający wyrok z dnia 4 października 2012 r. w sprawie I C 743/12, w którym orzekł sędzia przeniesiony w trybie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p., w sytuacji, gdy decyzję o przeniesieniu podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30 października 2013 r., II Ca 267/13, W. Buczek-Markowska, V. Osińska, M. Ernest)

*

III CZP 98/13

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład Sądu Rejonowego Szczecin–Centrum w Szczecinie wydający orzeczenie z dnia 14 listopada 2012 r. w sprawie I C 628/12, w którym orzekł sędzia przeniesiony w trybie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w sytuacji gdy decyzję podpisał podsekretarz stanu z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 listopada 2013 r., II Ca 143/13, I. Siuta, W. Buczek-Markowska, K. Longa)

III CZP 100/13

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład Sądu Rejonowego Szczecin–Centrum w Szczecinie wydający wyrok w dniu 29 sierpnia 2012 r. w sprawie I C 1554/10, w którym orzekł sędzia przeniesiony w trybie w trybie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 27 lipca 2001 r., w sytuacji gdy decyzję o przeniesieniu podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 listopada 2013 r., II Ca 138/13, I. Siuta, W. Buczek-Markowska, K. Longa)

*

III CZP 105/13

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład Sądu Rejonowego Szczecin–Centrum w Szczecinie wydający wyrok w dniu 14 grudnia 2012 r. w sprawie III C 769/12, w którym orzekł sędzia przeniesiony w trybie w trybie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 27 lipca 2001 r., w sytuacji gdy decyzję o przeniesieniu podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 listopada 2013 r., II Ca 186/13, D. Gamrat-Kubeczak, I. Siuta, K. Longa)

*

III CZP 106/13

„Czy jest zgodny z przepisami prawa skład Sądu Rejonowego Szczecin–Centrum w Szczecinie wydający postanowienie z dnia 6 lipca 2013 r. w sprawie I C 2997/09, w którym orzekł sędzia przeniesiony w trybie w trybie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p., w sytuacji gdy decyzję o przeniesieniu podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 października 2013 r., II Cz 1405/13, A. Bednarek-Moraś, M. Ernest, Z. Ciechanowicz)

III CZP 108/13

„Czy rozpoznanie sprawy przez sędziego przeniesionego na inne miejsce służbowe bez jego zgody, z naruszeniem trybu przewidzianego w przepisie art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) – poprzez podpisanie decyzji o przeniesieniu sędziego przez podsekretarza stanu – powoduje nieważność postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 listopada 2013 r., III Ca 521/13, I. Wawrzyńkiewicz, B. Pięcek, K. Bielczyk)

*

III CZP 99/13

„Czy termin złożenia do depozytu sądowego ceny nabycia przez licytanta opisany w treści art. 967 zd. 1 k.p.c., który uzyskał przybicie, a któremu w oparciu o treść art. 967 zd. 2 k.p.c. sąd oznaczył dłuższy termin do uiszczenia tej ceny, jest zachowany jeżeli przed jego upływem złożone zostało w banku polecenie przelewu, a kwota określona w zleceniu miała pokrycie na rachunku zleceniodawcy, czy też o zachowaniu powyższego terminu świadczy chwila faktycznego wpływu (uznania) ceny nabycia na rachunek depozytowy sądu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 26 września 2013 r., II Cz 518/13, S. Krajewski, M. Ernest, Z. Ciechanowicz)

Za przyjęciem stanowiska, że termin złożenia do depozytu sądowego ceny nabycia przez licytanta, który uzyskał przybicie, a któremu na podstawie art. 967 zdanie drugie k.p.c. sąd oznaczył dłuższy termin do uiszczenia tej ceny, jest zachowany, jeżeli przed jego upływem złożone zostało w banku polecenie przelewu, a kwota określona w zleceniu miała pokrycie na rachunku zleceniodawcy, przemawia – zdaniem Sądu Okręgowego – sądowy charakter tego terminu, upodabniający uiszczenie ceny nabycia do uiszczenia opłat sądowych; występującą w tym zakresie lukę prawną orzecznictwo Sądu Najwyższego wypełniło przez zastosowanie w drodze analogii art. 165 § 2 k.p.c. (np. postanowienia

z dnia 27 listopada 1961 r., IV CR 634/61, OSNC 1964, nr 1, poz. 5, z dnia 26 marca 1993 r., III ARN 7/93, OSNC 1994, nr 1, poz. 24 i z dnia 19 września 2007 r., III UZ 12/07, OSNP 2008, nr 21–22, poz. 334). Sąd Okręgowy wskazał także na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2003 r., IV CK 40/02 (niepubl.), w którym stwierdzono, że „cena nabycia nieruchomości nie może być, co oczywiste, zaliczona do opłat sądowych, ponieważ te obejmują sądowe wpisy i opłaty kancelaryjne. Z uwagi jednak na to, że sposób uiszczania tej należności jest taki sam, jak w przypadku opłat sądowych, należy uznać, że termin złożenia do depozytu sądowego ceny nabycia przez licytanta, który uzyskał przybicie, jest zachowany, jeżeli przed jego upływem złożone zostało w banku polecenie przelewu, a kwota określona w zleceniu miała pokrycie na rachunku zleceniodawcy.” Sąd Okręgowy podniósł, że wskazany pogląd uzasadnia także to, iż uiszczenie ceny nabycia nie może być utożsamiane ze spłatą długu w rozumieniu art. 454 K.c., ponieważ jest poprzedzone wieloma czynnościami proceduralnymi rozciągniętymi w czasie, jak np. przysądzeniem własności lub sporządzeniem planu podziału. Co więcej, złożenie ceny nabycia na rachunek depozytowy sądu nie rodzi materialnoprawnych skutków złożenia do depozytu sądowego w rozumieniu art. 470 k.c., co było przyczyną zmiany art. 967 k.p.c.

Dodatkowo stanowisko to uzasadnia zasada proporcjonalności wyrażona w art. 31 ust. 3 Konstytucji, nakazująca przyjęcie interpretacji analizowanego przepisu w takim kierunku, aby zakres obowiązków nakładanych na nabywcę był adekwatny do celu postępowania egzekucyjnego, a przypadek rękojmi w razie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących art. 967 zdanie drugie k.p.c., rodzący daleko idące skutki w sferze majątkowej nabywcy, oraz powszechna praktyka związana z odpowiednim stosowaniem norm regulujących pobór opłat sądowych, nakazują przyjęcie interpretacji korzystniejszej dla nabywcy, tym bardziej że orzeczenie przepadku rękojmi jest niekorzystne również dla wierzyciela, który nie uzyska zaspokojenia oraz dla dłużnika, którego dług nie ulegnie zmniejszeniu.

Odmienne stanowisko, zdaniem Sądu Okręgowego, uzasadnione jest wykładnią językową, odmiennym charakterem i celem instytucji opłaty sądowej czy pisma sądowego od instytucji uiszczenia ceny nabycia,

a także brakiem podstaw prawnych do odpowiedniego stosowania regulacji dotyczących wnoszenia pism sądowych i opłat.

A.T.

*

III CZP 103/13

„Czy osoba ustanowiona przez przedsiębiorcę zagranicznego tworzącego oddział w Polsce, upoważniona w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego (art. 87 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej), której dane zostały objęte wpisem tego oddziału do Krajowego Rejestru Sądowego, może jednoosobowo udzielić pełnomocnictwa procesowego do zastępowania przedsiębiorcy zagranicznego w sprawach o roszczenia związane z działalnością tego oddziału?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30 września 2013 r., VIII Gz 254/12, K. Górski, A. Budzyńska, L. Miroszewski)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą zakresu umocowania osoby ustanowionej przez przedsiębiorcę zagranicznego, upoważnionej w oddziale do jego reprezentowania, w szczególności co do zagadnienia, czy zakresem tym objęte jest umocowanie do udzielenia pełnomocnictwa procesowego.

Sąd Okręgowy zauważył, że oddział przedsiębiorcy zagranicznego, choć podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, nie jest podmiotem prawa, nie ma też zdolności sądowej; podmiotem prawa mającym zdolność sądową jest przedsiębiorca zagraniczny (art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm. – dalej: u.s.d.g.). W kontekście art. 87 u.s.d.g. problematyczna wydaje się kwestia identyfikacji sposobu umocowania (sposobu reprezentacji) osoby upoważnionej w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego, a następnie zakresu tego umocowania.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na pogląd występujący w piśmiennictwie i w orzecznictwie sądów administracyjnych, że osobą, o której mowa w tym przepisie jest pełnomocnik, przedstawicielstwo bowiem

dotyczące reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego w oddziale opiera się na oświadczeniu woli osoby reprezentowanej. Przyjęcie tego zapatrywania skutkuje uznaniem, że zakres umocowania osoby ustanowionej przez przedsiębiorcę zagranicznego do jego reprezentowania w oddziale zależy od treści oświadczenia woli przedsiębiorcy zagranicznego, a więc osoba ustanowiona mogłaby udzielić pełnomocnictwa procesowego adwokatowi tylko wtedy, gdyby wynikało to z udzielonego jej pełnomocnictwa przez przedsiębiorcę zagranicznego. Z art. 87 u.s.d.g. wynika jednak obowiązek, a nie uprawnienie do ustanowienia osoby upoważnionej w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego, to zaś nie odpowiada naturze pełnomocnictwa. Przyjęcie tego stanowiska implikuje także problem wskazania prawa właściwego dla pełnomocnictwa, w sprawie stosunku zewnętrznego pełnomocnictwa oraz związanego z nim aktu udzielenia pełnomocnictwa bowiem występują kontrowersje kolizyjnoprawne.

Odmienne stanowisko wynika z poglądów doktryny i jest oparte na założeniu, że ustanowienie osoby, o której mowa w art. 87 u.s.d.g. oznacza udzielenie przez przedsiębiorcę zagranicznego prokury oddziałowej, do której mają zastosowanie art. 109³ i 109⁵ k.c. Przyjęcie tego poglądu skutkowałoby koniecznością uznania kompetencji czynności dokonanych w postępowaniach sądowych z udziałem przedsiębiorcy zagranicznego w sprawach dotyczących oddziału w Polsce, a więc również ustanawiania pełnomocników procesowych.

E.S.S.

*

III CZP 104/13

„Czy roszczenie członka rady nadzorczej w spółce akcyjnej o wynagrodzenie, przyznane zgodnie z art. 392 § 1 k.s.h. przedawnia się na podstawie art. 751 pkt 1 k.c.?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 lipca 2013 r., I ACa 203/13, B. Trębska, K. Polańska-Farion, M. Szereł)

Sąd Apelacyjny zauważył, że zgodnie z art. 392 § 1 k.s.h. członkom rady nadzorczej może być przyznane wynagrodzenie, które określa

statut lub uchwała walnego zgromadzenia. Przepisy kodeksu spółek handlowych nie zawierają natomiast postanowień dotyczących przedawnienia roszczeń o wynagrodzenie z tytułu członkostwa w radzie nadzorczej. W tej sytuacji, zgodnie z art. 2 k.c.h., stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego, jeżeli wymaga tego właściwość stosunku prawnego. Ogólne terminy przedawnienia roszczeń określa art. 118 k.c., zgodnie z którym, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi dziesięć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Przepisem szczególnym w rozumieniu powołanego przepisu jest art. 751 k.c., który przewiduje dla wskazanych w nim roszczeń z umowy zlecenia krótszy, niż ogólny, bo dwuletni, termin przedawnienia. Na podstawie art. 750 k.c. ma on również zastosowanie do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami. Umowy, do których stosuje się ten przepis są umowami nienazwanymi, których przedmiotem jest świadczenie usług. Mogą one dotyczyć wykonania usługi lub usług albo stałego świadczenia usług danego rodzaju. Mogą mieć charakter odpłatny lub nieodpłatny. Zazwyczaj cechuje je oparcie na zaufaniu między stronami i wymaganiu osobistego wykonania przez usługobiorcę. Przykładem usług, do których ma zastosowanie ta regulacja, są umowy o doradztwo, usługi konsultingowe, świadczenie pomocy prawnej, pośrednictwo, sprawowanie nadzoru inwestorskiego lub o usługi medyczne. Do umów o świadczenie usług zalicza się także umowy o zarządzanie oraz kontrakty menedżerskie. Uznanie, że dany stosunek zobowiązaniowy jest umową o świadczenie usług, która nie jest uregulowana innymi przepisami, skutkuje obowiązkiem zastosowania normy wynikającej z art. 750 k.c.

Przyjęcie omawianego poglądu skutkuje także koniecznością rozważenia zastosowania art. 751 k.c. odnośnie do roszczenia o wynagrodzenie z tytułu członkostwa w radzie nadzorczej, co łączy się z koniecznością rozstrzygnięcia kolejnej wątpliwości, czy członek rady nadzorczej jest osobą, która stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudni się czynnościami danego rodzaju, a w tym zakresie dotychczas ani doktryna ani judykatura nie zajęła stanowiska.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

teza oficjalna

Powierzenie dbałości o bezpieczeństwo imprezy masowej wyspecjalizowanej jednostce trudniącej się zawodowo ochroną osób i mienia nie zwalnia organizatora imprezy od odpowiedzialności za niewykonanie obowiązków określonych w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. Nr 106, poz. 680 ze zm.).

teza opublikowana „Ius Novum”

Przepis art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. Nr 106, poz. 680 ze zm.) przenosi cały ciężar odpowiedzialności za bezpieczeństwo takiej imprezy na jej organizatora. Nie zwalnia go więc od tej odpowiedzialności fakt powierzenia dbałości o bezpieczeństwo imprezy wyspecjalizowanej jednostce trudniącej się zawodowo ochroną osób i mienia (art. 429 k.c.).

(wyrok z dnia 26 września 2003 r., IV CK 8/02, A. Górski, T. Domińczyk, T. Bielska-Sobkowicz, OSNC 2004, nr 11, poz. 180, BSN 2004, nr 3, s. 6; R.Pr. 2004, nr 6. s. 143)

Glosa

Mateusza Drożdża, Ius Novum 2013, nr 2, s. 220

Glosator uznał rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego za trafne, jednak krytycznie odniósł się do jego uzasadnienia, a w szczególności do wskazanej tam interpretacji art. 5 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. Nr 106, poz. 680 ze zm. – dalej: „u.b.i.m.”). Za błędne uznał stanowisko, że między art. 5 u.b.i.m. a art. 429 k.c. istnieje relacja *lex specialis-lex generalis*.

W ocenie autora, interpretacja art. 5 u.b.i.m. jednoznacznie wskazuje, że przepis ten nie kreuje zaostrzonej odpowiedzialności z powodu negatywnych doświadczeń związanych z organizacją imprez masowych. W przedmiotowej sprawie, jego zdaniem, odpowiedzialność organizatora imprezy masowej mogła być zaostrzona tylko na podstawie art. 474 k.c., który ustanawia odpowiedzialność dłużnika na zasadzie ryzyka, albo też oparta na zasadzie winy.

M.S.L.

*

Wprawdzie użytkowanie będące ograniczonym prawem rzeczowym jest niezbywalne, ale nie można tego dosłownie powiedzieć – w cywilistycznym rozumieniu zbywalności prawa rzeczowego – w odniesieniu do „zarządu i użytkowania”, wynikającego z decyzji organów administracji państwowej w 1961 r. Nie chodzi przy tym akurat o zbywalność tego zarządu i użytkowania przez uprawnionego, ale o możliwość przekazania uprawnienia do „zarządu i użytkowania” dalszym podmiotom za zgodą organów administracji państwowej, a w okresie po 1990 r. – także organów samorządu terytorialnego.

(wyrok z dnia 25 lutego 2010 r., I CSK 194/08, W. Katner, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski, OSP 2013, nr 11, poz. 110; Pal. 2010, nr 2, s. 234)

Glosa

Magdaleny Bławat, Orzecznictwo Sądów Polskich 2013, nr 11, poz. 110

Glosa ma charakter krytyczny.

Za zbyt radykalny autorka uznała pogląd Sądu Najwyższego, że właściciel nie zawiera umowy najmu z podmiotem, który korzysta z jego prawa własności. Wskazała, że w niektórych sytuacjach tak skonstruowany stosunek prawny byłby nie tylko dopuszczalny, ale i gospodarczo uzasadniony. Zauważyła następnie, że ze skuteczności *erga omnes* oraz z zasady *numerus clausus* praw rzeczowych wynika brak możliwości kształtowania przez strony treści praw rzeczowych. W ocenie autorki, nie stoi to jednak na przeszkodzie kreowaniu stosunków obligacyjnych mających za przedmiot korzystanie z danej rzeczy, co z kolei nie przesądza wygaśnięcia lub zmiany treści ograniczonych praw rzeczowych obciążających daną rzecz lub prawa własności.

W dalszej części opracowania autorka wytknęła Sądowi Najwyższemu dokonanie wykładni oświadczeń woli na podstawie zbyt wąskiego kręgu okoliczności. Zgłosiła przy tym zastrzeżenia do poglądu, że istotną wskazówką dla wykładni oświadczeń woli może być zachowanie stron po zawarciu umowy.

M.P.

*

Zarzut przeciwko posiadaczowi weksla oparty na stosunkach osobistych wierzyciela i wystawcy, zgłoszony z mocy znajdującego zastosowanie art. 17 Prawa wekslowego, może obejmować zarówno brak współdziałania wierzyciela przy wykonywaniu zobowiązania ze stosunku podstawowego (art. 354 § 2 k.c.), jak i nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 k.c.).

(wyrok z dnia 10 marca 2011 r., V CSK 298/10, Z. Kwaśniewski, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, IC 2012, nr 1, s. 44)

Glosa

Sławomira Czarneckiego, *Palestra* 2013, nr 11–12, s. 209

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Komentator skoncentrował się na wykładni art. 17 Prawa wekslowego. Stwierdził, że przez użyte w nim pojęcie szkody należy rozumieć jakiegokolwiek niekorzystne następstwa dla dłużnika, niekoniecznie mające postać szkody w sensie prawnym. Podniósł, że zarzutem opartym na stosunkach osobistych jest każda okoliczność, na podstawie której można negować zasadność roszczenia ze stosunku podstawowego. Uznał, że zarzutem takim jest również ekscepcja niezgodnego z porozumieniem uzupełnienia weksla. Dodał jednak, że kwestia ta została odrębnie uregulowana w art. 10 Prawa wekslowego będącym *lex specialis* w stosunku do art. 17 Prawa wekslowego. Wyjaśnił następnie, że świadome działanie na szkodę dłużnika należy traktować jako przesłankę niestosowania art. 17 Prawa wekslowego, a nie przesłankę jego stosowania. Analizując rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego, wyraził krytyczne zapatrywanie, zgodnie z którym sytuacja prawna uczestników sporu podlegała ocenie z punktu widzenia art. 10 Prawa wekslowego, a nie art. 17 tej ustawy.

Aprobującą glosę do wyroku opublikował A. Bieliński (Lex nr 819203). Wyrok został także omówiony w „Przeglądach orzecznictwa” przez Z. Strusa (*Palestra* 2011, nr 5–6, s. 157) oraz przez M. Bączyka (*Monitor Prawa Bankowego* 2012, nr 1, s. 42).

M.P.

*

Artykuł 322 k.p.c. ma zastosowanie do ustalenia wysokości świadczenia przewidzianego w art. 764³ § 1 k.c.

(wyrok z dnia 29 września 2011 r., IV CSK 650/10, *M. Bączyk*, *A. Kozłowska*, *K. Pietrzykowski*, *OSNC* 2012, nr 4, poz. 51; *BSN* 2012, nr 1, s. 9; *MoP* 2012, nr 17, s. 934)

Glosa

Krzysztofa Topolewskiego, *Monitor Prawniczy* 2013, nr 22, s. 1219

Zdaniem autora, przyjęta przez Sąd Najwyższy w komentowanym wyroku charakterystyka roszczenia o świadczenie wyrównawcze zasadniczo odpowiada spotykanej w nauce prawa cywilnego charakterystyce tego roszczenia albo świadczenia, którego ono dotyczy. Należy jednak wskazać, że ustalenie charakteru świadczenia wyrównawczego przysparza teoretycznych trudności, a glosowany wyrok nie zawiera definitywnego rozwiązania problemu.

Według glosatora, również w kwestii znacznych korzyści odnoszonych przez dającego zlecenie, które w świetle art. 764³ § 1 k.c. stanowią przesłankę prawa agenta do świadczenia wyrównawczego, Sąd Najwyższy – utożsamiając korzyści z możliwością uzyskiwania przez agenta dochodów – kontynuuje jedynie nurt zapoczątkowany już w judykaturze. Autor zauważył, że istotny argument przeciwko przyjętej przez Sąd Najwyższy koncepcji znacznych korzyści stanowi niedostosowanie regulacji świadczenia wyrównawczego w zakresie znaczenia tak skonstruowanych korzyści dla ustalenia wysokości świadczenia wyrównawczego. Przepis art. 764³ § 2 k.c. określa maksymalny wymiar świadczenia wyrównawczego w sposób, który może wykluczyć w pewnych przypadkach pełne wyrównanie utraconych prowizji wymienionych w § 1 tego przepisu. Biorąc pod uwagę wariant, w którym należne świadczenie wyrównawcze wyczerpie w całości możliwości wyrównawcze przewidziane w art. 764³ § 2 k.c., należy zauważyć, że przepisy o świadczeniu wyrównawczym nie gwarantowałyby w każdym przypadku spełnienia przesłanek prawa do świadczenia wyrównawczego odpowiedniej partycypacji agenta w znacznych korzyściach postrzeganych według koncepcji przyjętej w komentowanym wyroku. Partycypacji takiej nie stanowi świadczenie wyrównawcze odpowiadające sumie utraconych prowizji, gdyż tak obliczone świadczenie uwzględnia jedynie korzyści związane z umowami zawieranymi po rozwiązaniu umowy agencyjnej, a takie postrzeganie korzyści zostało przez Sąd Najwyższy odrzucone.

W ocenie autora, poczynione uwagi podważają ujęcie korzyści „w znaczeniu ogólniejszym”. Wadą tego ujęcia jest ograniczenie prawa

agenta do uzyskania świadczenia wyrównawczego, skoro do uzyskania tego świadczenia nie wystarczy osiągnięcie przez dającego zlecenie znacznych korzyści z umów z klientami określonymi w art. 764³ § 1 k.c.

R.N.

*

teza oficjalna

Nie podlega zwrotowi świadczenie spełnione przez mężczyznę, który uznał dziecko, przeznaczone na jego utrzymanie i wychowanie do czasu unieważnienia uznania.

teza opublikowana w „Monitorze Prawniczym”

Wyrok stwierdzający unieważnienie ojcostwa wywołuje skutki prawne z mocą wsteczną, jednak nie odnosi się to do wszystkich konsekwencji. Osoba, w stosunku do której unieważniono uznanie ojcostwa dziecka, nie może żądać zwrotu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych.

(postanowienie z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZP 91/11, J. Gudowski, Frąckowiak, I. Koper, BSN 2012, nr 1, s. 8; MoP 2012, nr 4, s. 170)

Glosa

Bartłomiej Oszkinisa, Monitor Prawniczy 2013, nr 22, s. 1215

Glosa ma charakter krytyczny.

W ocenie autora, nie można zgodzić się z poglądem Sądu Najwyższego, że mężczyzna, w stosunku do którego ustalono bezskuteczność uznania ojcostwa, nie może żądać zwrotu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. Stanowisko to nie znajduje oparcia w obowiązującym prawie i prowadzi do sytuacji, w której – w imię swoiście rozumianego dobra dziecka oraz pośrednio jego matki – obejmuje się ochroną prawną naganne zachowanie danej kobiety, obarczając określonego mężczyznę odpowiedzialnością gwarancyjną przez nałożenie na niego

obowiązku ponoszenia wydatków na utrzymanie i wychowanie dziecka, pomimo braku podstaw prawnych takiego działania.

Glosator stwierdził, że na gruncie prawa polskiego stosunek prawny ojcostwa, podobnie jak i inne stosunki pokrewieństwa, nie istnieje w oderwaniu od rzeczywistości biologicznej. Ojcem dziecka jest mężczyzna, który je spłodził, i na nim spoczywają wszelkie prawa i obowiązki wynikające ze stosunku ojcostwa. Uznanie ojcostwa ma więc charakter deklaracyjny; nie tworzy ono stosunku pokrewieństwa, gdyż ten jako relacja zakotwiczona w biologii nie może zostać nawiązany ani zerwany na drodze jakiegokolwiek czynności konwencjonalnej. Jeśli zatem mężczyzna nie jest ojcem dziecka, nie można uznać, że w okresie przed ustaleniem bezskuteczności uznania ojcostwa spełniał ciężący na nim obowiązek alimentacyjny, to zaś otwiera drogę do dochodzenia zwrotu wypłaconej tytułem alimentów kwoty, m.in. na podstawie regulacji dotyczących bezpodstawnego wzbogacenia.

Zdaniem komentatora, glosowane orzeczenie podtrzymuje i utrwała dotychczasową linię orzecznictwa w zakresie spraw dotyczących zwrotu świadczeń poniesionych na utrzymanie i wychowanie dziecka po zaprzeczeniu jego pochodzenia od danej osoby. W konsekwencji należy spodziewać się oddalenia tego typu roszczeń przez sądy powszechne, co należy ocenić negatywnie.

R.N.

*

W świetle art. 8 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, oparcie społeczne udzielane przez powołany do tego organ może mieć różną postać.

Według art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, każdy sposób udzielania oparcia społecznego legitymuje organ udzielający tego oparcia do zgłoszenia wniosku o przyjęcie osoby nim objętej do szpitala psychiatrycznego bez zgody wymaganej w art. 22.

(postanowienie z dnia 11 maja 2012 r., II CSK 678/11, A. Owczarek, K. Zawada, M. Romańska, niepubl.)

Glosa

Jana Ciechorskiego, Prawo i Medycyna 2013, nr 1–2, s. 218

Glosator uznał rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego za trafne, z zastrzeżeniem wątpliwości dotyczących braku możliwości przedłożenia orzeczenia lekarza psychiatry.

M.S.L.

*

Osoby uprawnione do lokalu socjalnego, o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), w okresie od wygaśnięcia stosunku najmu do uprawomocnienia się wyroku eksmisyjnego opłacają odszkodowanie według zasad określonych w art. 18 ust. 1 i 2 ustawy.

(uchwała z dnia 6 grudnia 2012 r., III CZP 72/12, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek, OSNC 2013, nr 6, poz. 71; OSP 2013, nr 11, poz. 109; BSN 2012, nr 12, s. 7)

Glosa

Bartosza Rakoczego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2013, nr 11, poz. 109

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor podzielił sposób określenia przez Sąd Najwyższy relacji między pierwszymi trzema ustępami art. 18 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.). Stwierdził, że art. 18 ust. 2 ustawy ma zastosowanie do każdej sytuacji obowiązku zapłaty przez osobę zajmującą lokal bez tytułu prawnego z wyjątkiem sytuacji określonej w art. 18 ust. 3 ustawy. Podniósł, że wyrok eksmisyjny orzekający o uprawnieniu do lokalu socjalnego ma charakter konstytutywny, gdyż powoduje zmianę sposobu ustalenia odszkodowania, które do czasu uprawomocnienia się tego

wyroku ustalane jest w trybie art. 18 ust. 2 ustawy, a po jego uprawomocnieniu – w trybie art. 18 ust. 3 ustawy. Zajął następnie stanowisko, że podstawą odpowiedzialności gminy może być jedynie art. 18 ust. 5 w zw. z art. 18 ust. 3 ustawy. Podkreślił, że gmina zobowiązana jest tylko do zapłaty odszkodowania rozumianego jako równowartość czynszu, który uzyskałby właściciel lokalu od konkretnej osoby, zajmującej jego lokal bez tytułu prawnego, gdyby nie doszło do ustania umowy najmu. Dodał, że stanowisko to znajduje oparcie również w konstrukcji odpowiedzialności *in solidum* gminy i osoby zajmującej lokal bez tytułu prawnego, gdyż konstrukcja ta nie może zakładać ograniczonej odpowiedzialności osoby zajmującej lokal bez tytułu prawnego i nieograniczonej odpowiedzialności gminy.

Głosę do uchwały opracował również P. Kędzierski (MoP 2013, nr 17, s. 940).

M.P.

*

teza oficjalna

Sprzecznosc uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej z dobrymi obyczajami (art. 422 § 1 k.s.h.) występuje wtedy, gdy w obrocie handlowym może ona być uznana za nieetyczną w świetle uczciwości kupieckiej, obejmującej także kryteria ekonomiczne oraz gwarancje niezakłóconego funkcjonowania oraz rozwoju spółki.

teza opublikowana w OSP

Sprzecznosc uchwały z dobrymi obyczajami, o której mowa w art. 422 § 1 k.s.h., występuje wówczas, gdy w obrocie handlowym może być uznana za nieetyczną w świetle tradycyjnie rozumianej uczciwości kupieckiej, uwzględniającej jednakże kryteria ekonomiczno-funkcjonalne i oceny zorientowane na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania i rozwoju spółki kapitałowej, a także poszanowanie interesów jej współników i akcjonariuszy. Uchwała mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza ozna-

cza zarówno sytuację, gdy cel pokrzywdzenia akcjonariusza istnieje w trakcie podejmowania uchwały, jak również sytuację, w której w chwili podejmowania uchwały walne zgromadzenie nie zakłada uszczuplenia praw akcjonariusza, ale wykonanie uchwały powoduje w konsekwencji jego pokrzywdzenie.

(wyrok z dnia 27 marca 2013 r., I CSK 407/12, B. Myszką, A. Piotrowską, D. Zawistowskiego, OSNC-ZD 2013, nr D, poz. 81; OSP 2013, nr 11, poz. 108; MoP 2013, nr 20, s. 1099; BSN 2013, nr 6, s. 10)

Glosa

Adama Opalskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2013, nr 11, poz. 108

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentowane orzeczenie zostało poddane przez autora krytyce ze względu na odstępianie od utrwalonego sposobu interpretacji kategorii dobrych obyczajów w spółkach handlowych oraz naruszenie zasad decydowania o przeznaczeniu zysku spółki akcyjnej. Glosator zauważył, że klauzula generalna dobrych obyczajów jedynie wówczas ma jurydyczny sens i można przy jej pomocy oceniać legalność uchwał, gdy obejmuje ogół podmiotów. Dodał, że dobre obyczaje nie mogą być ujmowane w sposób odmienny wobec poszczególnych uczestników obrotu, a tym samym wykształcać się w stosunkach konkretnej spółki. Podniósł, że bez względu na okres kształtowania się określonej praktyki korporacyjnej i stopień jej utrwalenia w danej spółce nie może ona awansować do rangi dobrego obyczaju. Uznał następnie, że decyzja o przeznaczeniu rocznego zysku leży w wyłącznej gestii walnego zgromadzenia, a wcześniejsza praktyka ani działania innego organu spółki akcyjnej nie ograniczają suwerennych rozstrzygnięć akcjonariuszy. Wskazał, że stanowisko Sądu Najwyższego prowadzi do powstania stanu związania walnego zgromadzenia, co wykracza poza funkcję przypisywaną dobrym obyczajom w spółce kapitałowej. Ponadto wytknął Sądowi Najwyższemu brak uzasadnienia szerokiego ujęcia kategorii celu pokrzywdzenia akcjonariusza (art. 422 § 1 k.s.h.).

W konkluzji zajął stanowisko, że dyrektywa lojalności, przejawiająca się m.in. w klauzuli dobrych obyczajów w art. 422 § 1 k.s.h., nie

powinna prowadzić do zanegowania swobody decyzyjnej walnego zgromadzenia w kwestiach podstawowych, takich jak prawo do udziału w zysku, a merytoryczna ingerencja sądu w rozstrzygnięcia większości akcjonariuszy może mieć miejsce tylko wyjątkowo.

M.P.

prawo cywilne procesowe

Naruszenie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.) w zw. z art. 67 § 2 zdanie drugie k.p.c. powoduje nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c.

(wyrok z dnia 10 stycznia 2013 r., IV CSK 403/12, D. Dończyk, W. Katner, I. Koper, OSP 2013, nr 11, poz. 111)

Glosa

Marcina Dziurdy, Orzecznictwo Sądów Polskich 2013, nr 11, poz. 111

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator zauważył, że obowiązkowe zastępstwo Skarbu Państwa wykonywane przez Prokuratorię Generalną na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1150) dotyczy spraw faktycznie rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy. W konsekwencji, przypadek obowiązkowego zastępstwa nie zachodzi w sprawie należącej do właściwości rzeczowej sądu okręgowego, która byłaby rozpoznawana przez sąd rejonowy. Glosator uznał następnie, że obowiązkowe zastępstwo przed sądami powszechnymi i wyłączne zastępstwo przed Sądem Najwyższym mają taki sam charakter, a skutki naruszenia przepisów przewidujących jedną w wymienionych form obli-gatoryjnego zastępstwa Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną powinny być takie same. Stwierdził, że możliwość wykonywania obli-gatoryjnego zastępstwa procesowego Skarbu Państwa wyłącznie przez Prokuratorię Generalną wynika z art. 15 ust. 1 ustawy.

Zajął również stanowisko, że osoba ustanowiona przez organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, w ogóle nie może być pełnomocnikiem w sprawach, w których zastępstwo procesowe Prokuratury Generalnej ma charakter obowiązkowy lub wyłączny. Występowanie takiej osoby w charakterze pełnomocnika procesowego oznacza brak należytego umocowania powodujący nieważność postępowania zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c.

M.P.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

art. 23 k.c., art. 24 k.c., art. 448 k.c.

Nadmierne zagęszczenie w celi, mające na gruncie prawa polskiego za punkt odniesienia niską w porównaniu z innymi państwami europejskimi normę powierzchni mieszkalnej na jednego osadzonego, może być kwalifikowane jako traktowanie niehumanitarne, przez co rozumieć należy takie postępowanie z osobą pozbawioną wolności, które nie uwzględnia minimalnych potrzeb każdego człowieka, określonych przez odniesienie do przyjętych standardów danego społeczeństwa.

(wyrok z dnia 26 września 2012 r., II CSK 51/12, H. Pietrzkowski, I. Koper, W. Pawlak)

*

art. 84 k.c., art. 88 k.c., art. 1019 k.c.

Z powodu błędu co do prawa można uchylić się skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku.

(postanowienie z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 171/12, K. Zawada, B. Ustjanicz, D. Zawistowski)

art. 84 k.c.

Nabywca nieruchomości uregulowanej w księdze wieczystej nie może powoływać się na błąd (art. 84 k.c.) co do stanu prawnego nieruchomości i obciążenie jej hipoteką, jeżeli przed zawarciem umowy kupna nieruchomości nie zapoznał się z treścią księgi wieczystej, poprzestając na oświadczeniu zbywcy o braku obciążenia (art. 2 u.k.w.h.).

(wyrok z dnia 13 grudnia 2012 r., IV CSK 204/12, I. Gromska-Szuster, W. Katner, A. Kozłowska)

*

art. 123 k.c.

Zawezwanie do próby ugodowej przerywa bieg terminu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. tylko wówczas, gdy określona w nim wiarytelność obejmuje precyzyjnie określenie zarówno przedmiotu żądania, jak i jej wysokości.

(wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 515/11, Z. Kwaśniewski, J. Górski, H. Wrzeszcz)

*

art. 203 k.c.

Zarządca nieruchomości ustanowiony na podstawie art. 203 k.c. nie ma legitymacji czynnej do dochodzenia naprawienia szkody od byłego zarządcy, wynikającej z nienależytego wykonania obowiązków w ramach sprawowania zarządu.

(wyrok z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 141/12, K. Zawada, B. Ustjanicz, D. Zawistowski)

*

art. 224 k.c., art. 225 k.c.

Współwłaściciel pozbawiony współposiadania rzeczy lub możliwości korzystania z niej przez innego współwłaściciela może

dochodzić roszczenia o wynagrodzenie za bezprawne korzystanie z niej na podstawie art. 224 § 2 k.c. w związku z art. 225 k.c. także wtedy, gdy z powodu pozbawienia go współposiadania wszczęte zostało postępowanie o zniesienie współwłasności.

(postanowienie z dnia 3 października 2012 r., II CSK 113/12, D. Zawistowski, M. Kocon, A. Kozłowska)

*

art. 290 k.c.

Gdy spełnione są przesłanki przewidziane w art. 290 § 3 k.c., można domagać się zmiany sposobu wykonywania służebności, natomiast gdy są spełnione przesłanki określone w art. 290 § 1 zdanie pierwsze i § 2 zdanie pierwsze k.c., zmiana sposobu wykonywania służebności wymagająca umowy lub orzeczenia sądowego nie jest potrzebna i nie można od niej uzależnić zmiany wpisów w księgach wieczystych.

(postanowienie z dnia 13 grudnia 2012 r., IV CSK 158/12, I. Gromska-Szuster, W. Katner, A. Kozłowska)

*

art. 361 k.c.

Oceniając, czy istnieje normalny związek przyczynowy między wydaniem niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej a szkodą powoda, sąd bada, czy szkoda ta nastąpiłaby także, gdyby decyzja ta nie zapadła oraz czy jej wydanie zwiększyło prawdopodobieństwo wystąpienia szkody. Przy tej ocenie mają znaczenie również wskazane w decyzji nadzorczej okoliczności, które uzasadniały jej wydanie, w tym także okoliczności sprawiające, że wadliwa decyzja wywołała trwałe skutki prawne.

(wyrok z dnia 4 października 2012 r., I CSK 665/11, I. Gromska-Szuster, W. Katner, K. Strzelczyk)

art. 415 k.c.

Zachowanie się sprzeczne z zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami nie może być samo przez się uważane za bezprawne z punktu widzenia odpowiedzialności przewidzianej w art. 415 k.c., jeżeli jednocześnie nie stanowi naruszenia bezwzględnie obowiązującego przepisu prawa.

(wyrok z dnia 19 października 2012 r., V CSK 501/11, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster)

*

art. 417 k.c.

Czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie mają charakteru działań niezgodnych z prawem także wtedy, gdy przeprowadzone postępowanie karne zakończyło się wydaniem prawomocnego wyroku uniewinniającego.

(wyrok z dnia 5 października 2012 r., IV CSK 165/12, B. Myszka, M. Romańska, W. Pawlak)

*

art. 461 k.c.

Uwzględnienie w sprawie o wydanie rzeczy zarzutu zatrzymania (art. 461 k.c.) nie stoi na przeszkodzie dowodzeniu przez pozwanego w sprawie o zapłatę kwoty objętej tym zarzutem, że wierzytelność z tytułu nakładów nie tylko jest niższa, ale że w ogóle nie istnieje.

(wyrok z dnia 3 października 2012 r., II CSK 312/12, D. Zawistowski, M. Kocon, A. Kozłowska)

art. 483 k.c., art. 494 k.c.

Wykonanie uprawnienia do odstąpienia od umowy nie pozbawia odstępującego roszczenia o zapłatę kary umownej zastrzeżonej na wypadek uchybienia terminowi spełnienia świadczenia pieniężnego.

(wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 512/11, Z. Kwaśniewski, J. Górski, H. Wrzeszcz)

*

art. 512 k.c., art. 513 k.c.

1. Chwilą, w której dłużnik może nabyć najpóźniej wierzytelność kontraktową, którą będzie mógł przedstawić do potrącenia faktorowi jako nabywcy wierzytelności przyszłej, jest chwila powzięcia przez dłużnika wiadomości o zawarciu umowy przelewu (umowy faktoringu).

2. Porozumienie dłużnika z faktorem zmieniające lub rozwiązujące umowę, z której wynika przelana wierzytelność, zawarte bez zgody faktora i po zawiadomieniu dłużnika o przelewie, nie wywołuje wobec faktora skutku prawnego.

(wyrok z dnia 17 października 2012 r., I CSK 56/12, T. Wiśniewski, D. Dończyk, W. Pawlak)

*

art. 517 k.c., art. 339 k.s.h.

W przypadku wydania akcjonariuszowi nieważnego dokumentu akcji imiennej, pozbawionego pieczęci spółki, możliwe jest przeniesienie przez niego praw udziałowych w drodze przelewu.

(wyrok z dnia 3 października 2012 r., II CSK 56/12, D. Zawistowski, M. Kocon, A. Kozłowska)

Jeżeli przeniesienie praw z weksla nastąpiło w toku postępowania sądowego, po wydaniu nakazu zapłaty, to przekazanie powodowi przez jego poprzednika prawnego dokumentów uprawniających do dysponowania tym wekslem może być uznane za równoznaczne z wydaniem weksla (art. 517 w związku z art. 921¹² k.c.).

(wyrok z dnia 6 grudnia 2012 r., III CSK 86/12, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek)

*

art. 528 k.c.

Czynność prawną przeniesienia własności z równoczesnym obciążeniem jej służebnością osobistą ma charakter nieodpłatny w rozumieniu art. 528 k.c.

(wyrok z dnia 14 listopada 2012 r., II CSK 206/12, H. Pietrzkowski, W. Katner, W. Pawlak)

Ocena czy doszło do czynności odpłatnej, czy nieodpłatnej w rozumieniu art. 528 k.c powinna być dokonana na podstawie kryterium materialnego, a nie formalnego.

(wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 542/11, Z. Kwaśniewski, J. Górowski, H. Wrzeszcz)

*

art. 531 k.c., art. 527 k.c.

1. W przypadkach, w których przedmiotem czynności dłużnika są pieniądze lub inne rzeczy zamienne, wyrok wydany na skutek uwzględnienia skargi pauliańskiej uprawnia wierzyciela do prowadzenia egzekucji z całego majątku osoby trzeciej.

2. Jeżeli osoba trzecia rozporządziła przedmiotem przysporzenia na rzecz innej osoby w okolicznościach niepozwalających na zastosowanie art. 531 § 2 k.c., wierzyciel, względem którego czyn-

ność dłużnika została uznana za bezskuteczną, może mieć roszczenie w stosunku do osoby trzeciej z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

(wyrok z dnia 25 października 2012 r., I CSK 139/12, A. Górski, Z. Kwaśniewski, K. Zawada)

*

art. 637 k.c.

Jeżeli dzieło ma wadę usuwalną istotną, a przyjmujący odmówił usunięcia wady albo nie usunął jej w odpowiednim terminie, przysługuje mu uprawnienie do żądania obniżenia wynagrodzenia na podstawie art. 637 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 22 listopada 2012 r., II CSK 183/12, A. Górski, M. Bączyk, M. Szulc)

*

art. 876 k.c.

Odpowiedzialność cywilna poręczyciela może być ograniczona do niektórych składników jego majątku, jednak takie ograniczenie powinno wyraźnie wynikać z treści umowy poręczenia.

(wyrok z dnia 9 listopada 2012 r., IV CSK 123/12, K. Strzelczyk, M. Bączyk, M. Romańska)

*

art. 1019 k.c.

Stwierdzenie, że spadkobierca, który nie złożył żadnego oświadczenia w przedmiocie nabycia lub odrzucenia spadku, nie dołożył należytej staranności w celu pozyskania wiedzy o stanie spadku (art. 1019 § 2 k.c.), powinno być poprzedzone oceną okoliczności

konkretnej sprawy i ustaleniem, jakich aktów staranności można było od niego wymagać.

(postanowienie z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 172/12, K. Zawada, B. Ustjanicz, D. Zawistowski)

*

art. 2 k.p.c., art. 68 u.g.n.

Roszczenie o zwrot kwoty równej udzielonej bonifikacie po jej waloryzacji (art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) ma charakter cywilnoprawny i jego dochodzenie w drodze procesu cywilnego nie jest uzależnione od uprzedniego wydania przez właściwy organ decyzji administracyjnej.

(wyrok z dnia 7 grudnia 2012 r., II CSK 256/12, B. Myszka, J. Frąckowiak, M. Romańska)

*

art. 73 k.p.c., art. 112 u.k.s.c.

Zwolnienie od kosztów sądowych udzielone jednemu ze współuczestników jednolitych nie rozciąga się na pozostałych współuczestników.

(postanowienie z dnia 8 listopada 2012 r., I CZ 154/12, B. Myszka, K. Pietrzykowski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 91 k.p.c.

Pełnomocnik ustanowiony z urzędu jest z mocy samego prawa (art. 91 pkt 1 w związku z art. 118 k.p.c.) umocowany do wniesienia zażalenia, o którym mowa w art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 19 października 2012 r., V CZ 45/12, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster)

art. 100 k.p.c.

Sam charakter roszczenia nie przesądza zastosowania art. 100 k.p.c.

(postanowienie z dnia 10 października 2012 r., I CZ 102/12, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, B. Ustjanicz)

*

art. 103 k.p.c.

Artykuł 103 k.p.c. może stanowić podstawę prawną zasądzenia kosztów procesu pomiędzy podmiotami występującymi po tej samej stronie procesu.

(postanowienie z dnia 13 grudnia 2012 r., IV CZ 129/12, I. Gromska-Szuster, W. Katner, A. Kozłowska)

*

art. 118 k.p.c.

Adwokat ustanowiony przez sąd w postępowaniu przed sądem powszechnym jest umocowany do wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji o kosztach procesu.

(postanowienie z dnia 14 listopada 2012 r., II CZ 6/12, H. Pietrkowski, W. Katner, W. Pawlak)

*

art. 189 k.p.c., art. 365 k.p.c.

Prawomocny wyrok ustalający nieważność umowy nie pozbawia wykonalności wcześniejszego prawomocnego wyroku zasądającego świadczenie w wykonaniu tej umowy.

(wyrok z dnia 7 grudnia 2012 r., II CSK 143/12, B. Myszka, J. Frąckowiak, M. Romańska)

art. 199 k.p.c.

Nie istnieje tożsamość roszczeń w sprawach toczących się pomiędzy tymi samymi stronami, jeżeli w jednej z nich to samo żądanie zostało zgłoszone jako główne, a w drugiej jako ewentualne.

(postanowienie z dnia 4 października 2012 r., I CSK 100/12, I. Gromska-Szuster, W. Katner, K. Strzelczyk)

*

art. 386 k.p.c.

Wydanie przez sąd pierwszej instancji wadliwego orzeczenia wskutek dokonania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania przepisu prawa nie oznacza nierozpoznania istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.

(postanowienie z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12, A. Górski, Z. Kwaśniewski, K. Zawada)

*

art. 398⁵ k.p.c.

Termin dwumiesięczny na wniesienie skargi kasacyjnej może upłynąć w sobotę (art. 398⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 115 k.c.).

(postanowienie z dnia 6 grudnia 2012 r., IV CZ 128/12, K. Strzelczyk, W. Katner, A. Owczarek)

*

art. 424¹ k.p.c.

Powołanie się w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji na śmierć członka rodziny w otwartym terminie do wniesienia apelacji, jako przy-

czynę niewykorzystania przez stronę przysługujących jej środków prawnych, nie oznacza, że zachodzi wyjątkowy wypadek w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 20 września 2012 r., II CNP 40/12, B. Myszk)

*

art. 519¹ k.p.c.

W sprawach o podział majątku wspólnego, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ani nawet wartość udziału w nim skarżącego, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego środek odwoławczy dotyczy.

(postanowienie z dnia 8 listopada 2012 r., II CSK 314/12, I. Gromska-Szuster)

Od postanowienia sądu drugiej instancji wydanego w sprawie o dział spadku, którego przedmiotem jest rozstrzygnięcie sporu przewidzianego w art. 618 § 1 w związku z art. 688 k.p.c., skarga kasacyjna przysługuje tylko wtedy, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej sto pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 519¹ § 4 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 7 grudnia 2012 r., III CSK 288/12, J. Gudowski)

*

art. 626⁸ k.p.c.

W sprawie o wpis hipoteki przymusowej na podstawie administracyjnego tytułu wykonawczego sąd wieczystoksięgowy nie bada, czy na podstawie dołączonych do wniosku o wpis hipoteki tytułów wykonawczych została wszczęta egzekucja oraz czy tytuły wykonawcze zostały doręczone zobowiązanemu z pouczeniem o prawie

zgłoszenia organowi egzekucyjnemu zarzutów w sprawie postępowania egzekucyjnego.

(postanowienie z dnia 12 października 2012 r., IV CSK 104/12, J. Frąckowiak, A. Owczarek, H. Wrzeszcz)

Postanowienie sądu o wydaniu dalszego tytułu wykonawczego (art. 793 k.p.c.) lub dalszy tytuł wykonawczy wydany w celu prowadzenia egzekucji z innego składnika majątku dłużnika nie są dokumentami umożliwiającymi dokonanie wpisu hipoteki przymusowej w księdze wieczystej (art. 109 ust. 1 u.k.w.h.). Podstawą takiego wpisu może być wyłącznie oryginał tytułu wykonawczego; pierwszy lub dalszy, który wskazuje jako cel ustanowienie hipoteki przymusowej na danej nieruchomości.

(postanowienie z dnia 24 października 2012 r., III CZP 53/12, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górski, A. Owczarek)

*

art. 626¹² k.p.c., art. 136 k.p.c.

Przepis art. 626¹² k.p.c., jako *lex specialis* w stosunku do art. 136 k.p.c., wyłącza jego stosowanie w postępowaniu wieczystoksięgowym w odniesieniu do osób określonych w art. 626¹² § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 12 grudnia 2012 r., III CZ 89/12, K. Tyczka-Rote, I. Koper, D. Zawistowski)

art. 672 k.p.c.

Jeżeli w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, ze względu na ujawnione okoliczności dotyczące intymnej sfery życia spadkodawcy, zrodzą się uzasadnione wątpliwości co do kręgu spadkobierców, sąd powinien dokonać ogłoszenia na podstawie art. 672 k.p.c.

(postanowienie z dnia 8 listopada 2012 r., I CSK 163/12, B. Mysza, K. Pietrzykowski, K. Tyczka-Rote)

art. 690 k.p.c.

Zgodnie z art. 690 § 2 k.p.c., dopiero prawomocne zatwierdzenie przez sąd uchylecia się od skutków prawnych oświadczenia, powodujące zmianę kręgu osób, co do których nabycie spadku zostało już stwierdzone, stanowi samoistną przesłankę dokonania z urzędu zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

(postanowienie z dnia 7 listopada 2012 r., IV CSK 139/12, M. Wysoka, M. Kocon, A. Kozłowska)

*

art. 787 k.p.c., art. 840 k.p.c.

Małżonek dłużnika, nie będąc dłużnikiem osobistym z chwilą nadania przeciw niemu klauzuli wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c., staje się dłużnikiem egzekwowanym i przysługuje mu obrona za pomocą środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym. Nie można twierdzić, że terminy przedawnienia biegną odrębnie dla małżonka będącego dłużnikiem osobistym i małżonka będącego dłużnikiem egzekwowanym.

(wyrok z dnia 6 grudnia 2012 r., III CSK 43/12, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek)

art. 1161 k.p.c.

Zasadę równości stron sporu arbitrażowego w rozumieniu art. 1161 § 2 k.p.c. należy odnosić do samej treści zapisu na sąd polubowny (art. 1161 § 1 i 3 k.p.c.), a nie do ogólnych reguł funkcjonowania stałego sądu arbitrażowego.

(postanowienie z dnia 19 października 2012 r., V CSK 503/11, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster)

Roszczenie o wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści na skutek pobierania opłat innych niż marża handlowa za przyjęcie

towaru do sprzedaży (art. 18 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) może być objęte zapisem na sąd polubowny.

(postanowienie z dnia 24 października 2012 r., III CSK 35/12, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górowski, A. Owczarek)

*

art. 1163 k.p.c.

Statutowy zapis na sąd polubowny nie obejmuje sporu między klubem a trenerem o wynagrodzenie z tytułu kontraktu trenerskiego (art. 1163 k.p.c.).

(wyrok z dnia 12 października 2012 r., IV CSK 82/12, J. Frąckowiak, A. Owczarek, H. Wrzeszcz)

*

art. 299 k.s.h.

W sprawie przeciwko członkowi zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o zapłatę na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. nie można kwestionować zobowiązania spółki wobec powoda, podnosząc, że w ogóle ono nie powstało, upadło z mocą wsteczną lub wygasło wskutek wykonania przed powstaniem zasądzonego go tytułu egzekucyjnego w postaci prawomocnego orzeczenia (art. 365 § 1 k.p.c.). Można natomiast uwzględnić wygaśnięcie zobowiązania spółki wobec powoda z przyczyny zaistniałej po powstaniu tego tytułu.

(wyrok z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 181/12, K. Zawada, B. Ustjanicz, D. Zawistowski)

art. 46 pr.spółdz.

Najem może stanowić obciążenie nieruchomości w rozumieniu art. 46 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1448 ze zm.).

(wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 525/11, Z. Kwaśniewski, J. Górowski, H. Wrzeszcz)

*

art. 127 pr.u.n.

Zawarcie umowy dzierżawy nieruchomości nie stanowi czynności prawnej, do której ma zastosowanie art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.).

(wyrok z dnia 29 listopada 2012 r., V CSK 6/12, M. Kocon, A. Kozłowska, K. Tyczka-Rote)

*

art. 12 p.p.m.

Wyrażona w art. 12 p.p.m. reguła *legis loci actus* może mieć zastosowanie tylko w sytuacji, w której zarówno darczyńca jak i obdarowany złożyli oświadczenie woli, znajdując się w tym samym państwie, przy czym ich forma byłaby, zgodnie z prawem tego państwa, właściwe dla umowy darowizny nieruchomości.

(postanowienie z dnia 21 listopada 2012 r., V CSK 510/11, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, D. Zawistowski)

*

art. 24 p.p.m.

1. Prawem właściwym dla zaskarżenia rozporządzenia dokonanego przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli jest prawo

państwa, któremu podlega skutek rozporządzający czynności dłużnika.

2. Konwencja rzymska o prawie właściwym dla zobowiązań umownych (Dz.U. z 2008 r. Nr 10, poz. 57) ma zastosowanie w Polsce do umów zawartych w okresie od dnia 6 lutego 2008 r. do dnia 16 grudnia 2009 r.

(wyrok z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 96/12, K. Zawada, B. Ustjanicz, D. Zawistowski)

*

art. 10 pr.weksl.

Skutkiem art. 10 Prawa wekslowego na płaszczyźnie procesowej jest to, że dłużnika wekslowego, zgodnie z art. 6 k.c., obciąża ciężar dowodu okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 10 Prawa wekslowego.

(wyrok z dnia 13 grudnia 2012 r., V CSK 21/12, M. Kocon, D. Dończyk, B. Ustjanicz)

*

art. 70 pr.weksl.

Roszczenie wynikające z poręczenia wekslowego nie powstaje, mimo nieprzedawnienia tego roszczenia na podstawie art. 70 Prawa wekslowego, jeżeli weksel został wypełniony po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego (art. 117 i nast. k.c.).

(wyrok z dnia 13 grudnia 2012 r., IV CSK 199/12, I. Gromska-Szuster, W. Katner, A. Kozłowska)

*

związanie ostateczną decyzją administracyjną

Do oceny, czy konkretne działanie administracji było decyzją administracyjną uprawnione są w pierwszej kolejności organy

administracji pod kontrolą sądów administracyjnych. Jeśli kompetentny organ przeprowadził w stosunku do uprzednio podjętego przez administrację działania postępowanie o stwierdzenie nieważności decyzji i zakończył je decyzją na podstawie art. 158 k.p.a., to sąd powszechny nie może temu działaniu zweryfikowanemu w postępowaniu administracyjnym odmówić cech decyzji i uznać go za „nieakt”.

(wyrok z 20 września 2012 r., IV CSK 46/12, M. Wysocka, M. Kocon, M. Romańska)

*

ochrona zdrowia

Osoba realizująca receptę nie jest uprawniona do samodzielnej oceny czasu kuracji na podstawie samych tylko danych wskazanych w charakterystyce produktu leczniczego. Czas kuracji konkretnym lekiem może wyznaczyć tylko lekarz po zbadaniu pacjenta.

(wyrok z dnia 8 listopada 2012 r., I CSK 176/12, B. Myszka, K. Pietrzykowski, K. Tyczka-Rote)

*

zamówienia publiczne

1. Zamawiający, na podstawie art. 46 ust. 4a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.), jest uprawniony do zatrzymania wadium nie tylko wówczas gdy wykonawca, w odpowiedzi na wezwanie, o którym mowa w art. 25 ust. 3 ustawy, w ogóle nie złożył żadnego dokumentu (oświadczenia), ale również wówczas, gdy złożył dokument (oświadczenia), z którego nie wynika potwierdzenie spełnienia warunków udziału w postępowaniu lub spełnienia przez oferowane przez niego dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego,

2. Za okoliczność egzoneracyjną (art. 46 ust. 4a *in fine* ustawy) można uznać sytuację, w której treść złożonych dokumentów podlega ocenie zamawiającego przy zastosowaniu kryteriów wartościujących o nieostrym lub niejednoznacznym charakterze.

(wyrok z dnia 7 listopada 2012 r., IV CSK 121/12, M. Wysocka, M. Kocon, A. Kozłowska)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2014, NR 1

Członek spółdzielni mieszkaniowej, będący jej pracownikiem, jest osobą trzecią w rozumieniu art. 8¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 13 sierpnia 2013 r., III CZP 21/13, M. Wysocka, J. Frąckowiak, A. Górski, A. Owczarek, H. Pietrkowski, K. Tyczka-Rote, B. Ustjanicz, OSNC 2014, nr 1, poz. 1)

*

Właścicielowi gruntu objętego postępowaniem scaleniowym przeprowadzonym na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 3, poz. 13), który w decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia nie otrzymał w zamian za grunty posiadane przed scaleniem innego gruntu, nie przysługuje prawo do nieruchomości, w której skład wszedł grunt należący do niego przed scaleniem.

(uchwała dnia 18 kwietnia 2013 r., III CZP 16/13, M. Kocon, I. Gromska-Szuster, A. Kozłowska, OSNC 2014, nr 1, poz. 2)

*

Na postanowienie oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na oddaleniu wniosku o sporządzenie dodatko-

wego opisu i oszacowania (art. 951 k.p.c.), zażalenie nie przysługuje.

(uchwała z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 28/13, J. Gudowski, W. Katner, B. Myszka, OSNC 2014, nr 1, poz. 3)

*

Termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia przez Skarb Państwa tytułu własności nieruchomości opuszczonej na podstawie dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87) nie rozpoczyna biegu w dniu dokonania wpisu prawa własności Skarbu Państwa na podstawie wskazanego orzeczenia sądu lub wzmianki o wniosku o jego dokonanie w księdze wieczystej.

(uchwała z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 27/13, A. Owczarek, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, OSNC 2014, nr 1, poz. 4)

*

1. Przepis art. 713 kodeksu cywilnego Napoleona może stanowić samodzielną podstawę dokonania wpisu w księdze wieczystej prawa własności nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa.

2. Powołanie się przez Skarb Państwa na prawo własności nieruchomości wynikające z art. 713 kodeksu cywilnego Napoleona we wniosku, do którego nie dołączono żadnych dokumentów wykazujących to prawo, stanowi wystarczającą podstawę do zarządzenia przez sąd obwieszczenia publicznego (§ 24 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów, Dz.U. Nr 102, poz. 1122 ze zm.).

(uchwała z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 29/13, A. Owczarek, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, OSNC 2014, nr 1, poz. 5)

Obowiązek zwrotu kwoty równej bonifikacie udzielonej pierwotnemu nabywcy lokalu mieszkalnego, po jej waloryzacji, obciąża – na podstawie art. 68 ust. 2b w związku z ust. 2 i 2a pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.) w brzmieniu po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 173, poz. 1218) – osobę bliską, która nabyła i zbyła lokal po dniu 21 października 2007 r.

(uchwała z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 30/13, A. Owczarek, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, OSNC 2014, nr 1, poz. 6)

*

Wpis oddziału przedsiębiorcy krajowego do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym nie jest wpisem podmiotu podlegającego rejestracji w rozumieniu art. 519¹ § 3 k.p.c.

(postanowienie z dnia 8 maja 2013 r., I CZ 34/13, A. Owczarek, W. Katner, A. Piotrowska, OSNC 2014, nr 1, poz. 7)

*

1. Postanowienie sądu drugiej instancji, zmieniające postanowienie sądu pierwszej instancji i oddalające zarzut braku jurysdykcji krajowej, nie wiąże Sądu Najwyższego przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej od wydanego w tej sprawie wyroku.

2. Podniesienie przez pozwanego, który w układzie zbiorowym pracy zgodził się, aby w sporach o roszczenia związane ze służbą na statku morskim jurysdykcję miały sądy miejsca zamieszkania pracowników objętych układem, sprzecznego z tą klauzulą zarzutu braku jurysdykcji może być uznane za nadużycie praw procesowych, powodujące jego bezskuteczność.

3. Artykuł 8 ustawy z dnia 1 grudnia 1961 r. – Kodeks morski (jedn. tekst: Dz.U. z 1998 r. Nr 10, poz. 36 ze zm.), który ma zastosowanie do stosunków prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski

(jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 758), był przepisem szczególnym w stosunku do art. 31 § 1 ustawy z dnia 12 listopada 1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.).

4. Wody portów zalicza się do morskich wód wewnętrznych, które wchodzą w skład morskiego terytorium państwa (art. 2, 8, 11 i 86 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, sporządzonej w Montego Bay w dniu 10 grudnia 1982 r., Dz.U. z 2002 r. Nr 59, poz. 543).

5. W celu stwierdzenia treści obcego prawa dopuszczalne jest korzystanie z dzienników ustaw państw obcych, innych zbiorów tekstów prawnych, publikacji naukowych oraz stron internetowych, na których publikowane są teksty ustaw (art. 1143 k.p.c.).

(wyrok z dnia 23 maja 2013 r., II CSK 250/12, B. Myszka, M. Kocon, K. Zawada, OSNC 2014, nr 1, poz. 8)

*

1. Do podstawowych zasad porządku prawnego należy przewidziane w Konstytucji wymaganie proporcjonalności środków cywilnoprawnych skierowanych przeciwko sprawcy szkody.

2. Dopuszczalne jest częściowe stwierdzenie wykonalności zagranicznego orzeczenia w zakresie tylko jednego roszczenia, jeżeli jego przedmiot jest podzielny (art. 1150 k.p.c.).

3. Na podstawie art. 135 § 1 i art. 138 k.p.c. wystarczające jest każde określenie adresu, które pozwala na identyfikację adresata i ustalenie miejsca doręczenia przesyłki.

(postanowienie z dnia 1 października 2013 r., I CSK 694/12, T. Ereciński, T. Wiśniewski, K. Zawada, OSNC 2014, nr 1, poz. 9)

INFORMACJE

Dnia 5 listopada odbyło się zebranie sędziów Izby Cywilnej, której przewodniczył Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński.

Podczas zebrania sędziowie wysłuchali bardzo ciekawego wykładu dr Beaty Janiszewskiej, sędzi Sądu Okręgowego Warszawa–Praga w Warszawie, dotyczącego zgody pacjenta na udzielenie świadczenia zdrowotnego. Po wykładzie odbyła się interesująca dyskusja, w której udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego Antoni Górski, Józef Frąckowiak, Agnieszka Piotrowska, Wojciech Katner, Mirosław Bączyk, Marta Romańska, Mirosława Wysocka, Henryk Pietrzkowski, a także członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego Roman Trzaskowski.

*

W dniu 5 listopada zmarł w Warszawie sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku Waclaw Sutkowski. W okresie 1970–1983 orzekał w Izbie Karnej, a w latach 1983–1990 był Prezesem Sądu Najwyższego kierującym pracą Izby Cywilnej i Administracyjnej.

Został pochowany w dniu 9 listopada na Cmentarzu Służewieckim w Warszawie.

*

W dniu 11 listopada, podczas uroczystości z okazji obchodów Święta Niepodległości, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski wręczył odznaczenia państwowe osobom zasłużonym w służbie państwu i społeczeństwu.

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski za wybitne osiągnięcia w kształtowaniu państwa prawa oraz za zasługi dla wymiaru sprawiedliwości otrzymał nasz Kolega, sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, Lech Walentynowicz.

Bardzo serdecznie gratulujemy!

W uroczystościach uczestniczył Tadeusz Ereciński, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Cywilnej, zastępujący Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

*

Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luxemburgu zorganizował w dniach 25–27 listopada forum sędziów i prokuratorów, w którym wzięli udział sędziowie i prokuratorzy z dwudziestu ośmiu krajów Unii Europejskiej, w tym z Polski – sędzie Sądu Najwyższego Teresa Flemming-Kulesza (Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych) i Mirosława Wysocka (Izba Cywilna) oraz siedmioro sędziów sądów powszechnych i dwoje prokuratorów.

Bogaty i interesujący program konferencji obejmował między innymi prezentację najnowszego orzecznictwa dotyczącego współpracy sądowej w sprawach cywilnych i w sprawach karnych, orzecznictwa sądu do spraw służby publicznej oraz głównych kierunków rozwoju orzecznictwa w dziedzinie azylu i imigracji, a także przedstawienie dotychczasowego dorobku Trybunału na tle stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Tematy te, przedstawiane przez sędziów Trybunału, wywoływały ożywioną dyskusję świadczącą o tym, jak podobne, przy całym zróżnicowaniu ustawodawstw i sądownictwa, są problemy będące udziałem sędziów krajowych na tle orzecznictwa Trybunału.

Ze szczególnym zainteresowaniem uczestników spotkał się udział w rozprawie przed Wielką Izbą Trybunału. Bardzo cenne i ciekawe doświadczenia wynikają także z bezpośredniej, osobistej wymiany informacji i poglądów pomiędzy sędziami wszystkich krajów Unii.

*

W listopadzie jubileusz 30-lecia pracy zawodowej obchodziła pani Bożena Kowalska – starszy inspektor sądowy w Wydziale III.

Dane statystyczne – listopad 2013 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.	CSK	1871	271	223	–	27	6	43	–	109	38	1919
3.	CZP, w tym:	22	20	9	8	–	–	–	–	–	1	33
	art. 390 k.p.c.	19	20	9	8	–	–	–	–	–	1	30
	skład 7-miu	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
	pełny skład	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4.	CZ	126	35	59	–	28	4	19	–	–	8	102
5.	CO, w tym:	12	46	49	–	6	–	–	–	–	43	9
	art. 401 k.p.c.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	art. 45, 48 k.p.c.	12	46	49	–	7	–	–	–	–	42	9
6.	CSP	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7.	CNP	133	19	23	–	3	–	–	–	8	12	129
8.	CA	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9.	CN	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
10.	Razem	2164	391	363	8	64	10	62	–	117	102	2192

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Uchwały	3
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	9
Glosy	23
Orzeczenia niepublikowane	35
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2014, nr 1	53
Informacje	57
Dane statystyczne	59